

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— : Na štvrt' roka — — — — 1.— : <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajiniský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský prlát</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	---

Boľševikov hrúzovláda. — Pokračovanie v pojednávaniach o pokoji.

Po uliciach Petrohradu chodia vojaci na pleciah s nabitými puškami a dľa ľubovôle poľujú na ľudí. Nemocnice sú preplnené ranenými, nestačia ich obväzovať, bo ich na tisíce rania guľky boľševických vojakov. Takto vyzerá oslavovaná *sloboda* boľševikov. Noviny, ktoré nepíšu dľa chuti boľševikov, zakázali, renitentných novinárov, čo im po vôli nepíšu, obesia. To robia boľševici v mene *slobodného smýšľania*. Nielen v Petrohrade, lež po celom Rusku na dverách rodín klope hlad, ľud nemá čo jesť, nemá si čo odiať a obuť a to nielen pospolité ľud, lež aj triedy meštianske. Hospodárstva, domy a všetky majetky vyhlásené sú za vlastnosť štátu, lepšie povedano za majetky boľševikov, s ktorými ako nikomu nezodpovední šafári dľa ľubovôle šafária. Toto je zvelebovaná *rovnosť* boľševikov. Podnebie Finnska červenie sa od požiarov. Najprv uznali slobodnú republiku Finnska. Hneď ale poslali ta ich Červenú Gardu, ktorá zbraňou rozohnala zastupiteľstvo finského ľudu, podpáľuje a rabuje po celej krajine za slobodnú republiku uznanej a vyhlásenej. Toto robia boľševici v mene *bratstva*.

Boľševici takto uvádzajú do života v začmudených krémách švajciarska a v dierach Paríža splodené myšlienky, ktoré svet oblažif a zvlášte Rusko maly oslobodif. Heslá o *slobode, rovnosti a bratstve* takto uvádzajú do života boľševici. Sostavili si hrúzovládu. Pojednávajú o pokoji a vysvitá, že oni vlastne nechcu mať pokoj, lež revolúciu po celom svete. Pojednávajú o vyprázdení Poľska, Litvánie a Kurlandu, včuf ale dokázanou vecou je a nedá sa tajif, že keby ústredné veľmoci ich čaty z týchto krajín boly odstránily, tamojšie národy nevedely by uplatniť ich právo slobodného sebaurčovania, lež na celom ich území panovaly by *terror a hrúzovláda*. Lenin nechce mať ani pokoj, lež nechce mať ani vojnu. Podobne aj Trockij tiež nechce mať pokoj, lež chce získať čas a nechce mať vojnu, lež všeobecný

prevrat po celom svete. Boľševici sú ruskí sociáldemokrati a ich poprední vodcovia sú židia.

V Brest-Litovsku shromaždili sa delegáti poverení vyjednáváním o pokoj. Minister zahraničia gróf Czernin so svojim sprievodom odcestoval už pred pár dňami na poradu, podobne aj nemecký štátny sekretár Kühlmann. Chýry oznámily aj príchod Trockého. Kto všetko ešte zasadne ku zelenému stolu, to sa neskôr dozvieme.

V Rusku utvoriajú sa nové menšie štáty, ktoré vyhlásily svoju samostatnosť a nárokuje si osobité zastúpenie na brest-litovských poradiach. Každý z nich má osobité žiadosti, zvláštne záujmy, ktoré na porade chce uplatniť.

Najbohatšia a najvzdelanejšia časť Ruska: Ukrajina zastúpená bola už predošle na vyjednávaniach čo osobitá republika. Ale pomocou boľševickej vlády utvorila sa v Charkove nová ukrajinská vláda, ktorá sa postavila proti ukrajinskej rade, sídliacej v meste Kyjeve. Charkovská protivláda žiada tiež miesto pri zelenom stole. Aj Finnsko, ktoré sa vyhlásilo za samostatnú republiku, vyslalo svojich delegátov do Brest-Litovska. Medzi časom utvorila sa samostatná republika v Turkestane. Čerkesi, Baškiri a Kirgisi tiež utvorili republiku. A vzkrsla otázka, že aké stanovisko zaujmú tieto novoutvorené štáty voči brest-litovskej konferencii?

V Rusku opanovala mysle túžba po pokoji. Boľševická vláda preto vedela si získať priazeň ruského obecnstva, bo sa za pokoj zasadila. V tomto znamení započaly sa vyjednávania v Brest-Litovsku. A ústredné veľmoci, ktoré svoju pokojamilovnosť opätovne a čo najdôraznejšie vyhlásily, vítat budú každého, kto na brest-litovskej porade úprimne chce vyjednávať o pokoj. Čím viac úprimnosti a ochotnosti javif budú delegáti na porade, tým ľahšie bude pokoj uzavreť. Zvlášte mnoho závisí od chovania sa delegátov boľševickej vlády, v prvom rade ale od chovania sa Trockého.

Udalosti posledných dňov v čudnom svetle predstavily boľševickú vládu. Trockij neostýchal sa hlásať, že jeho cieľom je vyvolať úplný prevrat na celom svete. A páchať začal násilie za násilím, čo dokázal zvlášte

pri násilnom rozohnaní ústavodarného snemu. Toto vzbudilo v ruskom obecenstve veľké rozhorčenie, lebo ruské obecenstvo od počiatku ruských revolučných pohybov s veľkou dôverou očakávalo zasadnutie ústavodarného snemu. Tento snem bol by býval jedine oprávnený rokovať v mene Ruska. Ale boľševická vláda násilne rozohnala snem, pretože väčšina snemu s ňou nesúhlasila. Následkom tohoto veľmi klesla popularita a s ňou aj moc boľševikovcov.

Možno že tieto zkušnosti vzbudia v ľudovom komisárovi Trockom lepšie náhľady. Rusko sprostilo sa cárskeho absolutizmu, aby si slobodu zabezpečilo a nebude trpet násilie boľševickej vlády, ktorá — tak sa zdá — medzi staré železo hádže tie zvučné heslá, ktoré jej ku moci dopomohly. Tak sa zdá, že na brest-litovskej porade vyvodí budú delegáti ukrajinskej rady, s ktorými ústredné veľmoci aj doteraz vyjednávaly s najväčším úspechom. Nás špeciálne najviac zaujíma výsledok týchto vyjednávaní. Jestli sa tieto vyjednávania zdarne skončia, rýchle jedon za druhým budú nasledovať ďalšie kroky, ktoré aspoň čiastočne zabezpečia pokoj. V Rusku veci na tolko dozrely, že od novazapočatých vyjednávaní o pokoi úfame prajný výsledok.

Zprávy domáce.

Predstavenie sa novej vlády v krajinskom zákonodarstve.

Snemovňa krajinských vyslancov vo štvrtok 31. januára predpoledním vydržovala zasadnutie, v ktorom predstavila sa nová vláda a ministerpredseda *dr. Wekerle* povedal jeho programnú reč, ktorou označil nielen účinkovanie novej vlády, lež aj stanovisko novej politickej strany, ktorá z jestvujúcich parlamentárnych stránok má utvorená byť, aby ako väčšina podporovala novú vládu.

Po zahájaní zasadnutia o 11. hodine ujal sa slova ministerpredseda *dr. Alexander Wekerle* a v jeho programnej reči na prvom mieste spomenul otázku reformy volebného práva, s tým odvážením, že rozriešenie tejto otázky predovšetkým má byť srýchlené.

Vydvihol ďalej prevedenie sodpovedných sociálnych otázok. Obrana matiek a dietok, verejné zdravotníctvo, poistenia proti chorobe, nehodám, starobe, poistenie invalidov a záležitosti bydlísk maju byť zvláštnou starostou novej vlády.

Vývin škôl a ustanovizní ku vzdelávaniu ľudu, do života uvezenie autonómie katolíkov ako aj prevedenie XX. zákonného článku roku 1848. sú popredné body účinkovania nového kabinetu.

Ministerpredseda v jeho programnej reči úlohy účinkovania novej vlády označil pofažne prevedenie reformy verejnej zprávy, reformy súdobníctva, poľnohospodárskej politiky. Označil stanovisko novej vláde v otázkach vývinu priemyslu a obchody, svetového pokoja, spojeneckého pomeru ku Nemecku; poukázal na finálne

záležitosti krajiny, na hospodársky pomer Uhorska ku Rakúsku a keď v prajnom svetle predstavil otázku postavenia neodvislej uhorskej armády, všetky politické stránky vyzval ku pevnému sdruženiu sa a podporovaniu novej vlády.

Po programnej reči ministerpredseda o programme vyslovili sa gróf Štefan Tisza, Géza Polónyi a rumunský národnostný vyslanec Teodor Mihályi. Najbližšie zasadnutie snemovne krajinských vyslancov ustanovené bolo na 5. februára.

Snemovňa veľmožov vo štvrtok popoludní o 5. hodine vydržovala zasadnutie v ktorom predstavila sa nová vláda a ministerpredseda predniesol svoju programnú reč, ktorú snemovňa veľmožov bez poznámky bez poznámky vzala v známosť.

Krestansko-sociálna ľudová strana.

Spojenie sa krestanskej ľudovej strany s Krajinskou Krestanskou Sociálnou Stranou.

Krestanská ľudová strana snemová a Krajinská Krestanská Sociálna Strana v nedeľu, 3. februára o 6. hodine popoludní vydržovali spoločné shromaždenie, v ktorom jednohlasne vyslovily fúziu ako *Krestanská Sociálna Ľudová Strana*.

Shromaždeniu predsedajúci krajinský vyslanec *dr. Alexander Simonyi-Semadam* vysvetlil, že krestanská ľudová strana a Krajinská Krestanská Sociálna Strana už od mesiacov zaoberaly sa s tou myšlienkou, aby sa sdružily v jednu stranu. Teší sa, že sa to veľ uskutočnilo. Požiadal krajinského vyslanca *Karola Huszára*, aby prečítal program, ktorý ku tomu vyslaný výbor už dávnejšie vypracoval a ktorý *strany v ich osobitných shromaždeniach ochotne už aj prijaly*.

Krestanskej Sociálnej Ľudovej Strany základné zásady:

1. *Z krestanského svetového názoru plynúcich zásad uplatnenie na celom poli náboženského, politického, kultúrneho, hospodárskeho a sociálneho života.*
2. *Zachránenie historického charakteru a celistvosti našej vlasti a pri zachovaní pragmatickou sankciou utvoreného sväzu a plnení z toho plynúcich povinností úplné vybudovanie nacionálneho života nášeho.*
3. *Na tomto krestanskom a nacionálnom základe vývin sociálneho a hospodárskeho života nášeho reformami dobe zodpovednými.*

Zasadnutie jednohlasne prijalo prečítaný program. *Dominik Ince*, v zasadnutí prítomný krajinský vyslanec mimo strany, osvedčil sa, že tiež prijma program a vstúpi do Krestanskej Sociálnej Ľudovej Strany.

Zatým gróf *Aladár Zichy* oduševnými slovami dal výrazu jeho potešeniu nad prevedenou fúziou a predsedajúci *dr. Alexander Simonyi-Semadam* polutovanie vyslovil nad tým, že krajinský vyslanec, pápežský pralát *Ján Molnár* ťažkou chorobou hatený nemohol sa zúčastniť tohoto shromaždenia.

Stanovisko Kresťanskej Sociálnej Ľud. Strany ku novej vláde.

V zasadnutí potom pojednávali o stanovisku, aké Kresťanská Sociálna Ľudová Strana zaujať má ku novej vláde. Poľahke tohoto dr. Alexander Simonyi-Semadam predostrel nasledovný resolučný návrh:

Kresťanská Sociálna Ľudová Strana ohľadom na politiku, ktorú ministerpredseda Wekerle v snemovni vyvinul a na jeho vyzvanie ku politickým stránkam;

ohľadom na to, že on prevedenie reformy volebného práva považuje za najprednejšiu prácu;

ohľadom na to, že s vyvinutým programom súhlasí a predovšetkým ohľadom na tohože aktivitu: *Kresťanská Sociálna Ľudová Strana, ako strana, s jej vyslancami vstúpi do novej utvoril sa majúcej strany, vyzýva jej veľmožov a fôišpánov ku podobnému pokračovaniu a posledných k tomu, aby ich služby i naďalej vláde odporúčali.*

Ponevác ale Kresťanská Sociálna Ľudová Strana má snahy body programu vlády prevyšujúce, ktorých sa zrieknuť nemôže, *Kresťanská Sociálna Ľud. Strana podporuje jej charakter a jej organizáciu.*

Zasadnutie jednohlasne prijalo tento resolučný návrh a predsedajúci dr. Alexander Simonyi-Semadam bol poverený, aby stanovisko Kresťanskej Sociálnej Ľudovej Strany predniesol v krajinskom sneme.

Udalosti svetovej vojny.

Talianske bojište. O udalostiach talianskeho bojišťa z cis. a kráľ. tlačového stánu 30. januára vydali nasledovnú zprávu:

Živá delostrelecká činnosť, ktorá bola v posledné dni na území Sedem obcí, dňa 28. januára v predpoludňajších hodinách zvýšila sa na najväčšiu prudkosť.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Na rozličných bodoch frontu delostrelecké a mínové boje. Činnosť pechoty obmedzila sa na výskumné boje.

Nemeckí letúni proti Angličku a francúzskemu severnému pobrežiu previedli zdarné útoky. Londýn, Southend, krom toho Dünkirchen, Graveline a Calais sme bombardovali. V povetrom boji sostrelili osem nepriateľských lietadiel a dve viazané vzducholode.

Vojna na mori a v povetří.

Novší zdar podmorských lodí.

Berlin, 31. januára. Úradne oznamujú: V prostrednej a východnej časti Stredozemného mora nedávno našim podmorským loďam padlo v obeť 19.000 tún loďného priestoru.

Útoky letúňov na Paríž a Londýn.

Z Paríža úradne oznamujú: Minulej noci nad Parížom zjavily sa nepriateľské lietadlá. Na viac bodov

mesta shodily bomby a zapríčinily škodu i v ľudských životoch i v predmetoch. Štyri roje nepriateľských lietadiel preletely od Compiégne na sever nad našimi čiarami a priletely nad Paríž. V jasnom počasi vo veľkej výške blížily sa k Parížu so severnej a východnej strany mesta, medzi čím na viac susedných obcí hodily bomby. Nad pravým brehom Sajny za niekoľko minút shodily takmer všetky svoje bomby, ktoré vyžiadaly nápadne mnoho obetí, zvlášte v ženách a deťoch. Dve nemocnice trafily, viac budov podpálily a porúchaly. Dvadsať ľudí zomrelo a 50 osôb bolo ranené.

Z Londýna úradne oznamujú: Minulej noci medzi 10. a 12. hodinou nepriateľskí letúni pokúsili sa o útok na Londýn. Jednému lietadlu podarilo sa prileteť nad mesto. Jedno lietadlo, ktoré o 10. hodine 30 min. letelo ponad pobrežím Essexu, nad Londýnom shodilo niekoľko bomb na juhozápadný kraj mesta. V tom istom čase druhé nepriateľské lietadlo na severozápadnom kraji mesta hodilo bomby bez toho, že by bolo urobilo škody v osobách alebo predmetoch.

Revolúcia v Rusku.

Bolševici chceli uviesť revolúciu po celom svete.

Berlin, 29. jan. Noviny «Deutsche Tageszeitung» opisujúce petrohradské udalosti hovoria, že bolševici, ako vidno, mali v pláne po celom svete previesť revolúciu, bo boli tej mienky, že takým spôsobom ústredné mocnosti prinútiť k uzavretiu takého pokoja, aký im chýtkam a snahám najlepšie zodpovie. V tejto nádeji upevňovalo ich držanie sa nemeckých, rakúskych a uhorských socialdemokratov. Za prvý prajný výsledok považovali štrajky, aké socialdemokrati začali v Nemecku, Rakúsku a Uhorsku. Tieto štrajky a zvlášte v Nemecku objavujúce sa podobné zámery bolševici považovali za prvé znaky revolúcie, aká začína sa na území ústredných mocností. Medzi takýmito okolnosťami do Brest-Litovska vyslaní nemeckí delegáti majú sa osvedčiť, že Nemecko je dosť silné i ku zneseniu následkov prípadného pretrhnutia pojednávania o pokoji a že na žiaden pád nebude trpeť, aby ho ruskí delegáti viacej za nosom viedli.

Pretrhnutie diplomatického spojenia medzi Rumunskom a Ruskom.

Londýnsky časopis «Daily Mail» oznamuje z Jassy: Rumunská vláda 29. januára oznámila dohodovým štátom pretrhnutie diplomatického spojenia s Ruskom, pokým Rusko zastupujú bolševici. V okrese Jassy vydali nariadenie, dľa ktorého s Rusmi, ktorí sa tam zdržujú, treba zachádzať práve tak, ako s poddanými Rumunsku nepriateľských štátov. Chýr o zařakovaní ministerského predšedu Bratianuva nepotvrdili.

Bolševici organizujú červenú armádu.

Petrohradská telegrafická agencia oznamuje: Rada ľudových kommissárov uzavrela, že zorganizuje červenú

armádu, ktorá bude ochrannou baštou moci sovjetov a v danom okamihu bude istým základom nahrádzania riadnej armády. Všetci občania ruskej republiky, ktorým minulo 18. rokov, môžu vstúpiť do ruskej armády. Každý člen tejto armády musí byť hotový svoju silu a život venovať obrane výdobytkov októbrovej revolúcie a moci socializmu. Kto chce byť prijatý do červenej armády musí ukázať odporúčanie armádnej komissie, alebo takej demokratickej organizácie, ktorá uznáva základné zásady sovjetu. Vojakov červenej armády robotníkov a sedliakov všetkým bude zaopatrovať štát a mimo toho dostanú 50 rublov pláce. Najvyššie vedenie armády bude v rukách ľudových komissárov. Bezprostrednému veleniu a spravovaniu armády bude dávať smer jeden válečný výbor, ktorý bude pozostávať z delegátov celého Ruska.

Dajte zem ľudu!

Napísal: Štefan Soltész, kaplán.

(Dokončenie.)

Následkom nariadenia ministra orby pravda židovské banky a z vojny operení kapitalisti napozatým nemôžu tak slobodne prevádzať ich kupčenie s pozemkami, predsa ale zo špekulácie takto ubudnutý ich zisk z majetkov nenasýtenou pažravosťou shrabaných, zas len na úkor ľudu vedia si iným spôsobom nahradiť.

Snáď nikdy nebolo priaznivejšej doby na to, ako teraz počas túžobne očakávaného úplného znovuzrodenia Uhorska, aby sme s vážnosťou vystúpili, v mene a v záujme ľudu trpiaceho, s biedou zápasiaceho a krvácajúceho žiadali, aby dali ľudu zem!! Nech je zem majetkom tých, ktorí ju obrábajú; nech je zem v ruke tých, ktorí ju so svojím telom, so svojou krvou a s nasadením vlastného života ochránili. Neúprosne a s nemilosrdnou rukou treba zasiahnuť do teraz panujúcej nemravnej a luhavej poľnohospodárskej politiky. Slovenský ľud v dňoch terajších ťažkých navštívení vynikal svojimi vlasteneckými cnosťami, verne a obetave konal svoje povinnosti oproti svojej milovanej vlasti a oproti svojmu pomazanému kráľovi apoštolskému, nie tak ako židia. Hojne vyliata krv ľudu bola to, ktorá ochránila zem uhorskej vlasti od valiacich sa na ňu nebezpečenstiev! Zaslúži teda tento v plnení svojich povinností verný a vlasteneckýma citami plný ľud, aby sa štát staral o kúsok zeme pre neho a pre jeho rodinu; aby, keď sa naši hrdinovia vrátia domov z dejiska krvavých bojov, mali teplý rodinný krb a poctivú výživu a nemuseli akožto na živorenie odsúdení, ako tuláci a vyhnanci, s predošlou biedou na krku pod vládnu sverolou cudzieho plemena majiteľov a pod úžerníctvom nesvedomitých židovských zamestnávateľov stonať!!

Dom, ohnište a kúsok zeme každodenný chlieb poskytujúcej nech dá štát ľudu a nech ho ochráni od úkladných nápadov bezdušných zlodejov a nesvedomitých špekulantov!! Bo väčšej kliatby ešte nezastihlo nikoho na tomto svete, ako práve toho, ktorý taký ne-

šťastný je, že krv a silu chudoby vyprešujúceho židovského majiteľa má za zamestnávateľa! Ten to dobre rozumie, ako treba za najmenší plat z kože chudobného ľudu bohatnúť; rozumie to, že akým spôsobom treba z krvopotnej práce domkára práve len od smrti hladu chrániacou konvenciou dľa možnosti najväčší osôh mať!

Niekoľko ale mohol by s tou námietkou vystúpiť, že vraj i prívrženci červenej socialdemokratizmu a slobodných murárov jednako na tom sa namáhajú a ich orgán (židovská tlač) vždy to ohlasuje, že k zemi treba ľudu dopomôcť! Naozaj tak je. Snáď to ale ešte nikto nezbadal, že túto zásadu vždy len vtedy ohlasujú, keď o fideikomisse, o majetkoch veľmožov, arcipastierov, poťažne o majetkoch cirkvi katolíckej je reč. V tom čase noviny židovského kapitalizmu, pukajúc sa od žltej závisťi a od červenej hnevu, s penivými papulami štekajú na spôsob ovčiarov psov a škripajú zubami proti v kresťanských rukách sa nachodiacim a nado všetko proti majetkom cirkevným im neprístupným.

Ohlasujú, že zem nech je majetkom tých, ktorí ju obrábajú a tým klamú svet. Bo dokiaľ takto ľud podnecujú a štvú proti veľkým majetkom, pozornosť ľudu od seba odvrátia — nezbadane, tichúčko skupujú a a do prenájmu berú z úrodných, cirkevných a z majetkov veľkostatkárov vždy väčšie územie — takmer tretinu zeme krajiny! — aby mohli zať a koristiť aj tam, kde neorali, nekopali a nesiali, kde len ľud cestou ich papuľovania a lichotení do osdiel upadlý unoval sa a krvou sa potil, dokiaľ pokryteckí jeho páni v nádhernej palotách s márnotravným pohodlím zariadených len záhalčivo špekulujú!

Ah, ty potuteľné, luhavé pokolenie, to myslíš, že nevhliadneme až do hĺbín tvojich ľadnín?! Čo chceš? Aj našu zem cez tisíc rokov verne kresťanskou zostalú chceš vtrhnúť do onej šialenej krútiavy, v ktorej nie kresťanský kapitál je pánom a z ktorej ročíte tisíce a tisíce našich bratov závratom v hlavu, s prázdnyma vreckami, tuckajú sa a obraní o ich majetok vyšli na mizinu?!!

Nie tisícročné a stoleté cirkevné statky — ktorých oprávnený pôvod niet v pochybnosti — hrozia nám s nebezpečenstvom, lež tie statky, ktoré v blízkej minulosti, od 30 rokov a zvlášte behom vojny v obrovskej miere vznikly z brázd malých ľudí olúpených o svoj majetok!

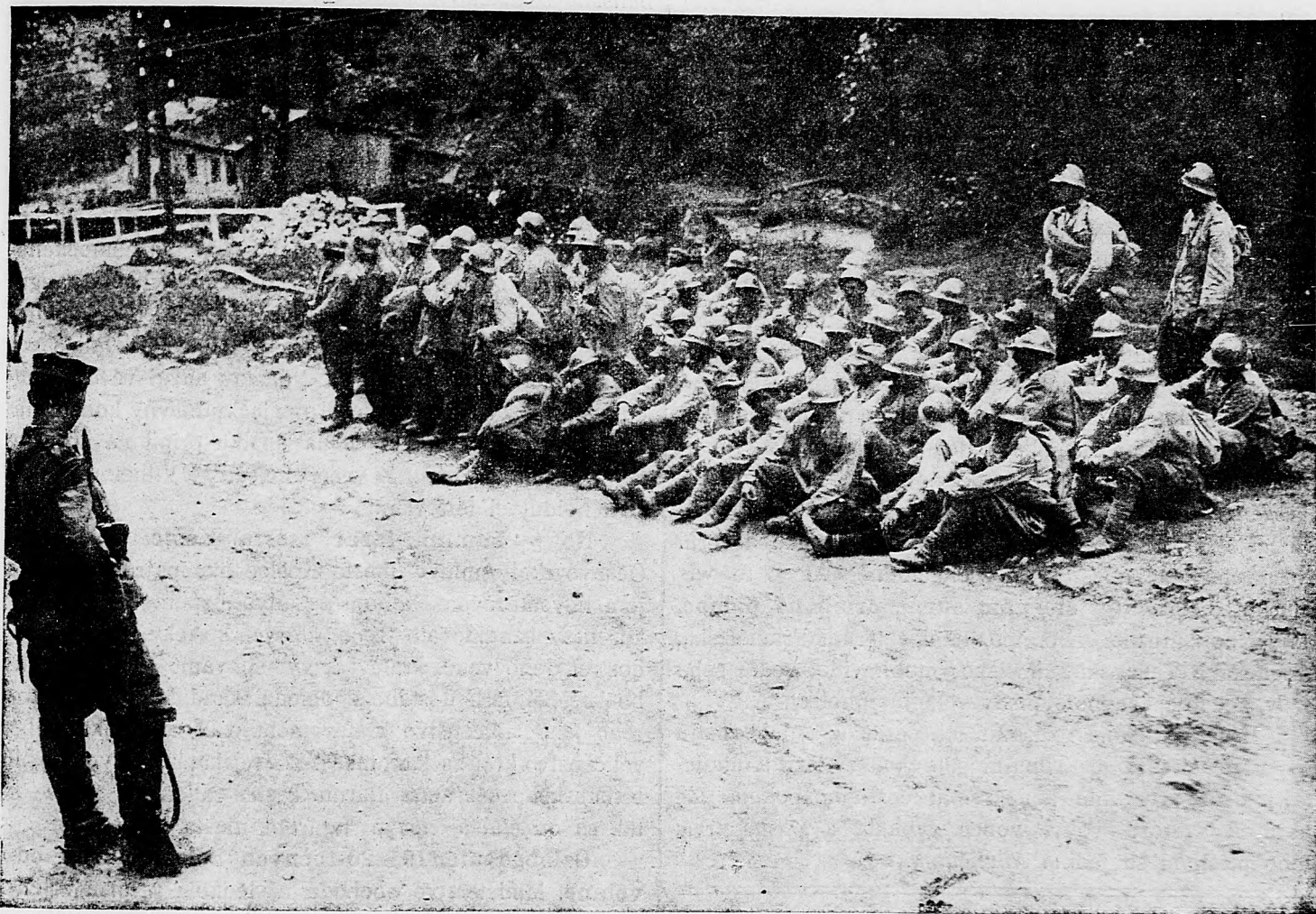
V knihe Jozefa Vassa «Magyarok vigasztalása» (Potešenie Uhrov) čítam, že ruská vláda pred niekoľko rokmi silnú obrannú čiaru začala budovať vedľa západných hraníc Ruska, bo cítila, že v páde vojny odtiaľ hrozí Rusku najväčšie nebezpečenstvo. Nuž, či tušíš, že ruská vláda z čoho cheela túto silnú čiaru vybudovať? Poviem ti: z roľníkov. Asi polmilliona malých gazdov cheela tam ruská vláda osadiť, jedného každého osobite v majetku, v storočnom prenájme a takým spôsobom, že majetok v smysle zákona nemôže sa žiadnym dlžobami obťažovať. Dobře vedela ruská vláda, že množstvo zámožných malých majiteľov je bezpečnejšou ochranou hraníc, ako silných oceľových veží a zo železa stavaných zámkov.

To bolo by aj nám veľmi potrebné. Nech sa kresťanský ľud tejto krajiny s millionmi koreňami chytí do uhorskej zeme — a uvidí každý obyvateľ, každý syn vlasti, že po uplynutí niekoľko desaťročí vystavené budú základy silného, kvetúceho kresťanského a veľkého Uhorska. *Bo kde je hmotný blahobyť, tam panujú aj mravy a bohobojnosť*, ktoré sú najsilnejšími základnými kameňmi života vlasti.

Teda nedostačíme vážne prizvukovať, že nech dá štát zem malému ľudu z bojišťa domov sa vrátivšiemu a rodinám hrdinov — keď inakším spôsobom nie je

sú zamestnaní pri baníctve, železnici a loďníctve, ktorí s pádu na pád budú oslobodení od vojenskej služby.

Medzi 1. jan. r. 1897. a 31. decembrom r. 1899. narodení, dosiaľ oslobodení narukujú 1. marca r. 1918., medzi 1. januárom roku 1894. a 31. decembrom roku 1896. narodení ale narukujú 3. apríla r. 1918. Z poľnohospodárskych záujmov oslobodení mladíci ročníkov 1894—1899. narukujú už 11. februára roku 1918., ale pozdejšie dostanú urlaub. Tento urlaub pri všetkých šiestich ročníkoch započne sa 8. apríla r. 1918. a pri ročníkoch 1897., 1898. a 1899. bude trvať do 8. mája,

Rumunskí zajatci v ojtozskom priesmyku.

možno — aj za cenu srútenia moci židovského kapitalizmu, aby tí, ktorí bránili a hájili život a dobrobyt vlasti: po týchto strašných časoch — keď krajšie dni svitnú na nás — vskutku užívali dobre zaslúžený dobrobyt; aby život tých, na ktorých sa uvalovala celá farcha vojny, opravdu bol pozlátený a poľahčený!

Narukovanie oslobodených.

Honvédske minister vydal nariadenie, v smysle ktorého oslobodenie medzi 1. januárom roku 1894. a 31. decembrom r. 1899. narodených prestane a nabudúce v týchto rokoch a roku 1900. narodení a ku vojenskej službe za súcích uznatí mladíci oslobodenie od vojenskej služby vôbec nedostanú. Výnimku tvoria tí, ktorí

pri ročníkoch 1894., 1895. a 1896. ale do 31. mája. Urlaub tých, ktorí vojensky boli už vycvičení, započne sa 30 marca a pri ročníkoch 1897., 1898. a 1899. bude trvať do 15. mája roku 1918., pri ročníkoch 1894., 1895. a 1896. ale do 31. mája.

Vzhľadom však na to, že sa jarné práce vo veľkej časti krajiny už započaly, vo viac stoliciach, tak v nitrianskej, tekovskej, hontianskej, novohradskej a v stolicach od týchto na juh a na západ ležiacich ku ročníkom 1897., 1898. a 1899. patriaci narukujú 11. marca roku 1918., ku ročníkom 1894., 1895. a 1896. patriaci ale 8. apríla. Tito prirodzene pozdejšie potom už urlaubu nedostanú.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Angličania volajú o pomoc.

Anglický minister *Churchill* minule na jednej hostine, ktorú dávali ku počte veľvyslancov Spojených Štátov Severnej Ameriky povedal reč v ktorej medzi iným vyslovil sa nasledovne:

Od počiatku vojny spolu bojujúci spojenci pretrpeli ťažké utrpenia. Záležitosti, ktorú si teraz, chvála Bohu, aj Amerika osvojila, slúžili na bojištach stále bojujúcimi 10—12 millionami vojakov a 3—4 millionami hrobov. Svoj majetok sme vydali, naše ruky sú ustáté od smutnej, ťažkej válečnej práce a naše finančné ustanovizne pre obeť prinesené počas svetovej vojny veľmi oslabili.

Obrátený ku zastupiteľovi Spojených Štátov *Churchill* medzi iným povedal nasledovné: Stavajte lode, ktoré vám umožnia vyvinúť vašu neobmedzenú silu. Poskytnite úver ku lífrovaniu válečných prostriedkov, bo bez nich nemôžeme udržať svoju silu, použite každý loďný priestor ku privádzaniu do poly alebo celkom hotových výrobkov namiesto surových plodín, ktoré zaujmú príliš mnoho priestoru. Sporte s loďným priestorom, aby ste prichod statných bojovníkov Spojených Štátov na naše bojištia prirýchlili. My Angličania neodopreme ničoho, všetko dáme, čo môžeme, náš majetok, nášho ostatného muža. Musíme znížiť dávky potravín a musíme porobiť poriadky v záujme rovnakého podelenia. Som istý víťazstva, keď využijeme každý náš pomocný prameň. Nemecké vojská oslobodené porazením Ruska sta mračná sú na ceste na západ. Ale za to máme veľkú dôveru. Naše čiaary aj dnes sú neprelomiteľné. Ale o to vás musím prosiť, **aby ste nám súrne prišli na pomoc**, aby v boji utúžení, nepremožiteľní veteráni Francúzska, Anglicka a Talianska čím skôr mohli vidieť vedľa seba vždy početnejších bojovníkov veľkej republiky.

Hrdí Angličania uznávajú ich porážku, zúfale volajú o pomoc, predsa ale silou-mocou chcú zvíťaziť a odmietajú každé vyzvanie k uzavretiu čestného pokoja. Že ukrutná svetová vojna vôbec vypukla a posiaľ trvá, toho príčinou sú jedine Angličania.

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihomského bolo počas vojny za res. poľných duchovných povolano 114 kňazov, z tých slúži ešte 90. Aktívnu vojenskú službu koná 13 kňazov biskupstva. Vojenského vyznačenia dostalo sa 54 diecézánskym kňazom. — Ján Luszica, farár v Nagyödemesu, za farára vymenovaný bol do Köbölküta. Michal Varju, vychovávateľ grófskej rodiny Pongrácz, povolaný je k vojenskej kňazskej službe.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup s uznaním oslobodil teplanského farára Jozefa Hőhra od škôldozorského úradu katolíckych škôl strednoliptovského dekanátskeho okresu a na miesto neho na ten úrad vymenoval sliačanského farára Albina Maxiána. — Preložení sú kapláni: Ján Bukna zo Sedliackej Dubovej do Smižan a Jozef Jostyák zo Smižan do V. Hnilca. —

Spišskobelanský kaplán Béla Kovács 13. januára držal v Belej verejnú prednášku o českej otázke a o českých požiadavkách. V prednáške poukázal na to, že zvláštnou pohnútkou celého českého pohybu je rozprestieranie sa českého kapitálu. Prednášku veľké obecenstvo počilo so živou zaujatosťou.

Z biskupstva košického. Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie na podporu katolíckej tlače obetoval 8400 korún. — Jozefa Hamboru, farára v Aranyide, za farára vymenoval do Abaujkenyheczu.

Z biskupstva baňskobystrického. Na predostretie baňskobystrického biskupa dr. Farkaša Radnaiho za pápežských komorníkov vymenovaní sú Štefan Császik, prof. teologie, správca diecézánskeho oltárneho spolku a Ludvík Grőne, farár v Garamszentmiklósu.

Narodeniny cisára Vilhelma. Nemecký cisár Vilhelm v nedeľu, 27. januára slávil svoje 59. narodeniny. Z tejto príležitosti v Budapešti v nemeckom protestantskom kostole v Hold-ulici boli slávnostné služby Božie, na ktorých bolo prítomné osobníctvo nemeckého konsulátu, mnoho nemeckých dôstojníkov vysokého rangu a členovia budapeštianskej nemeckej kolonie. Popoludní na Hudobnej akademii nemeckí žiaci usporiadali slávnosť. Večer spolok ríšskych Nemcov dával večeru, na ktorej prvú zdravicu vyniesol nemecký hlavný konsul na kráľa Karola, potom predseda spolku pripil na zdravie nemeckému cisárovi. Z večery cisárovi Vilhelmovi poslali holdujúci telegramm.

Nový kanonik-farár mesta Košíc. V smysle Očkayovskej smluvy mesto Košice ako patron na svojom novembrovom valnom zasadnutí zpomedi šest rekurentov kandidovalo troch, ktorých košický biskup predstrel jeho velič. kráľovi k vymenovaniu za kanonika, bo košickú faru dostane zpomedi kandidátov ten, ktorého jeho veličenstvo kráľ vymenuje za kanonika. Jeho veličenstvo kráľ za kanonika košickej kapituly vymenoval biskupského sekretára Barnu Tosta, radcu sv. stolice a tak sa on stal aj novým farárom mesta Košíc.

Oslobodenie 19—26-ročných železničiarov odvolané. Ministerstvo obchodu následkom prípisu vojenského ministerstva nariadilo, aby bez výnimky všetkým 19—26-ročným zamestnancom štátnych železníc oslobodenie od vojenskej služby odobrali. Najhlavnejšou príčinou toho je, že pri železničiaroch, zvláste medzi robotníkmi, ktorí pracujú na dráhe, je mnoho takých, ktorí len k vôli oslobodeniu vstúpili do železničnej služby. Železničari týchto ročníkov narukujú bez ohľadu na rang a na postavenie pri železniči.

Gróf za siroty a vdovy. Gróf Ladislav Majláth k spomoženiu vdov a sirôt obetoval 300.000 korún.

Rábska kapitula za invalidov. Rábska kapitula rábskym válečným invalidom, válečným vdovám a sirotám v susedstve mesta prepustila trinásť jutár zeme k úžitku. Zariadia tam zahradníctvo.

Kanonik za katolícku mládež. Vesprimsky kanonik August Néger na budapeštiansky hlavnoskolský internát Sv. Imricha obetoval 1000 korún.

Smutná štatistika. V Budapešti v mesiaci decembri narodilo sa 1110 detí a zomrelo 1755 osôb. Teda za jeden mesiac zomrelo o 645 viac, ako sa narodilo.

Piaristi. Uhorský rád Piaristov teraz má 400 údov, a sice vysvätených kňazov 278 a ostatní sú klerici. Poľnú kňazskú službu koná 12. Rád má 24 gymnázií a jednu ľudovú školu; počet žiakov činil vlni 10.871. Najstarším domom (kláštorom) ich v Uhorsku je podolský, ktorý založili roku 1642.

Hrdinská smrť spiš-magurského gazdu. Richvaldský gazda Ondrej Bordiga, pešák košického 9. landšt. pluku, následkom pľúcnej choroby, nadobudnutej na talianskom bojišti, po pobožnom prijatí sv. sviatostí zomierajúcich, 10. januára zomrel v rezervnej nemocnici v Košiciach v 49. roku života svojho. Zanechal vdovu a štvoro sirôt. Jeho syn vyzdraviac z choroby, nadobudnutej tiež na talianskom bojišti, znovu je vriadený do marškompánie. Zosnulému hrdinovi večná pamäť na zemi a víťazná sláva v nebi!

Z ruského válečného zajatia ušlý učiteľ. Anton Kosztelnik, kaprál 9. honv. peš. pluku, bývalý vyšnopolčiansky a terajší čomatejský (Gemersko) r.-kat. učiteľ, po 31 mesačnom zajatí ušiel z Ruska. Dňa 9. decembra vybral sa z Ufy a po rozličných nesnádzach 5. januára šťastlivo došiel do Košíc, kde sa zaraz hlásil u svojho pluku.

Ôsme vyznačenie nadporučika. Imrich Kálmán, nadporučík 32. poľného jagerského bataillonu, ako ôsme vyznačenie dostal teraz rád železnej koruny tretej triedy so šablami.

V Kézmarku pre vojakov sossbierali 242 košiel, 136 spodných nohavíc, 115 párov štrimpel, 85 uterákov, 22 posteľných plachiet, 68 kusov plátna, 33 obliečok na paplan, 27 vreckových ručníkov a 227 korún k zadováženiu bielizne pre vojakov. V Kézmarku zariadili koncert s čajovým večierkom a tombolou. Čistý ošoh obnášal 3001 kor., čo obrátili na zaopatrenie miestnych válečných sirôt so zimným šatstvom a obuvou.

Štátna podpora spišským mestám, Mestu Kézmarku minister vnútra povolil štátnej podpory 22.000, Gelnici 11.000, Iglóvu 13.000, Lubici 10.000, Vlachom 10.000 a Podhradiu 12.000 korún.

Okradli ho na jarmoku. Harhovskému gazdovi Valentínovi Hostínskemu 4. januára neznámy zlodej na levočskom jarmoku z vnútorného vrecka ukradol 5100 korún.

V Novej Vsi (Igló) na takzvanom Kóalja vystavia novú parnú pilu za 1.800.000 korún.

Vyznačení košickí honvédi. Landšt. kapráli Štefan Kovács a Imrich Kacsós, frajter Pavel Simkó, náhradní rezervisti Štefan Gellák a Štefan Dubi, landšt. Mikuláš Szelezcki dostali striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy. Všetci z 9. honv. peš. pluku.

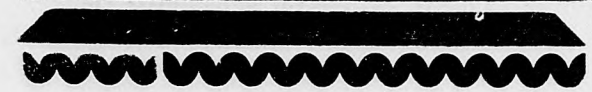
Stolici turčianskej minister verejného stravovania vyassignoval 15 železničných vozňov krmnej repy pre stravovanie ľudí.

Válečná podpora obecných a okolných lekárov Minister vnútorných záležitostí porobil poriadky, aby občania a okolní lekári na rok dostali po 1200 korún válečnej podpory.

List z bojišta.

Richvaldský (Spiš) gazda, kanonír Michal Duda Vojtkov píše svojmu duchovnému: Ctený Otče Duchovný, dávam im na vedomie, že 19. decembra pristúpil som k sv. spovedi a k sv. prijímaniu pred naším poľným duchovným otcom. V jednej obtrhanej izbe v rozbúranom dome zrobili sme oltár, na tom oltáre bola sv. omša i kázeň o duševnom pokoji. Veľmi ma tešilo, že som v tom svätom advente pristúpil ku stolu Pána. A teraz prosím dve modlitebné knižočky ku Božskému Srdcu Ježišovému: deväťdňovú pobožnosť poslať, keď možno. Potom im pošlem peniaze za knižočky aj na noviny za nášeho obľúbeného «Kreštan»-a, bo viem, že aj im nepride darmo nič.

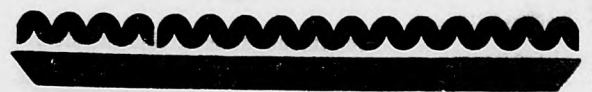
S úctivým pozdravom ostávam verný farník.

Oznamy prijíma administrácia

„Kreštan“-a

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28

Pôvodná „Tiger kosa.“

Striebornej ocele jej jakosť prevyšuje všetky doterajšie fabrikáty, za každú jednotlivú kosu dávame úplnú záruku, nezodpovedné kosi zamiename zdarma. Odpočúva sa, aby každý zavčas ponáhal sa po pošte objednať si kosi. Ceny po ďalšie ustanovenie

80	85	90	95	100 cm.
7.10	7.25	7.35	7.50	8.— K

Ku tomu patriace striebornej ocele kladivka od 1. do 5. čísla so zárukou kus po 1.30
 Diamantová osielka číslo 5. 0.35
 Futrál na kosu s dvojitou pevnou kotvou č. 7. 1.50
 Obručka na kosu jednoduchú 8. č. 0.60
 Obručka na kosu dvojitú 8. č. 1.15
 Stroj ku klopaniu kosi č. 9. 8.—
 cena zaobalenia 1.—
 Objednať možno s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazí.

M. LENDVAI

tovarný vývozný dom kôs.
 Budapest, Kertész-utca 43.

Svrab' avosť, hostec,

svrab najrýchlejšie hojí **Dr. Flesch-a**
pôvodná

„Barnavá masť“.

Nešpiní a je celkom bez zápachu. Teglik na
próbu K 2.30; malý teglik K 4.—; rodinný
teglik K 11.— Rozposiela

Dr. E. Flesch-a

„Korona“ lekáreň v Rábe (Győr).

Omrzliny,

svrab' avosť, svrab,
hostec a každého
druhu neduhy kože
najlepšie hojaci
prostriedok je

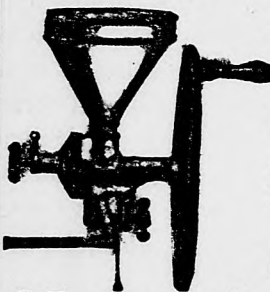
Borievková masť

Cena 3, 5 a 9 korún. K tomu patriace borievkové
mydlo 5 korún. Zhotovuje

Gerő Sándor lekárník, Nagykőrös 40.

„TEXAS“

ručný mlynek k šrotovaniu.

„Texas“ rýchlo šrotujúci ručný
mlynek je najlepší a najlac-
nejší terašej doby, šrotuje
každého druhu zrna kukuricu,
pšenicu, ovos, jačmeň.

Cena 100 korún

Trovy obalenia a franko pošt-
tovej dopravy 6 korún 42 hal.
— Cenník zdarma a franko. —
Zasiela:

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Pýtajte si

môj zdarma a franko zasie-
laný obrázkový cenník hod n.
zateho a strie-
borného tovaru,
hu obných ná-
strojov atď. Prvá
dieňa hodin Ján
Konrád cis a k.
dvorný zaslca.
Brux 1. B. číslo
1818. Nickel
alebo ocelové
hodinky armádne, radium
dvojitej pokrývky hodinky,
ocelového kovu alebo Gloria
striebrne remontoar ho-
dinky K 28—30. Nickel bu-
dinky K 41—45. Stenové ho-
dinky 26—32. Zaručka 3 rokov.
Zasielka s poštovou dobie-
kou. Žiadne riziko. Zamena
dovolená al-do navrátenie
peňazi.

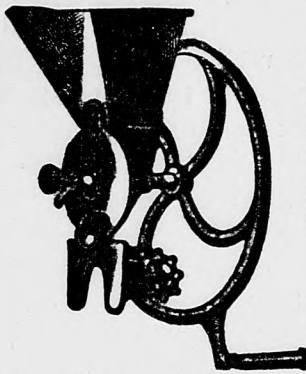

Dobré britvy a nástroje ku
strihaniu vlasov

Ia britvy zo striebornej ocele
K 7.—, 9.—, 11.—. Bez-
pečné nástroje k holeniu k-
lovane K 7.—. „Perfect“
nástroj k holeniu so 6 dvoji-
tého rezu nožmi K 20, 23.—
Dvojiteho rezu náhradne no-
že tučet za K 9.—, 9.50, 10.—
Ia stroj ku strihaniu vlasov
K 18.—, 24.—, 28.—. Zamena
dovolená alebo vopredné za-
slanie obnosu. Zasielka cis. a
k. dvorný zaslca **Ján Kon-
rád**, vývozný a zasielajúci
dom Brux číslo 1819. (Čechy)
Hlavný cenník z darma.

Šrotujúci stroj.

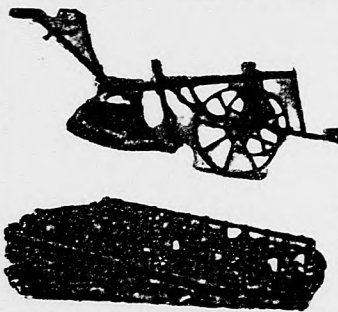
V hospodárstve nevyhnutne potrebný,
šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho,
ponevác stroj najdokonalejšie možno
regulovať. Lahkej práceschopnosti a
hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať
môže. Cena s obalením a zárukou **90**
korún, s prípravou na nohy **150**
korún.

Tieto stroje zhotovuje a
zasiela

Imrich Tóth, Jászalsószentgyörgy.

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.

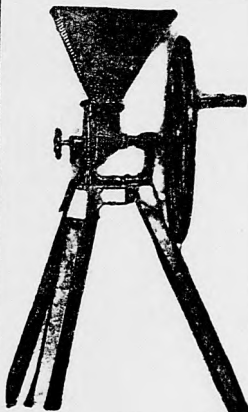
Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

strojov a želez-
ného tovaru vel-
ký obchodný
dom. Zo skladu
zasiela zvláštnej
jakosti ocelový
pluh za **200.—**,
dvojitý pluh za
370. K. Juno americkú koňskú motyku
za **230.— K** (prevádza 5 ľudí robotu) Železnú
bránu za **105.— K.** Veľký obrázkový cenník
na žiadosť posielame zdarma.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom,
každého druhu ot ilie somlet môže na kašu a v akej-
kľovke fajnosti. Obrovskej schopnosti roboty.
Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k
pripraveniu na
stól alebo postavec
bez nôh K 120,
menší k domá-
cemu upotrebeniu
K 80. Objednanie
prosíme na pošto-
vej poukázke a
zaslať treba aj
10.— K závdavok.

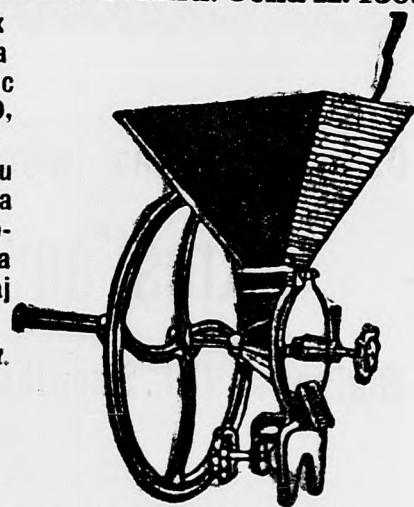
K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať.

Výlučná adresa objednania:

PAVEL SOHR

Somoğyszil 35.

fabričný sklad ocelového tovaru.

Železničnú stanicu objednávateľa
treba udať.